

CORONA ONDERZOEKSCOMMISSIE - DEEL 10 | DOOR JOCHEN MITSCHKA

Posted on 2. Oktober 2020

Belediging van royalty's of noodzakelijk proces?

Een standpunt van Jochen Mitschka.

Na "Leren van de Onderzoekscommissie Mexicaanse griep" (1), het onderwerp "De situatie van mensen in verpleeghuizen" (2), werd een verslag over de omstandigheden in Bergamo (3) gevolgd door: "De Drogen Test, Immuniteit en de Tweede Golf" (4). Vandaag hebben we het over een hoorzitting over "De situatie van kleine ondernemers en zelfstandigen" (5).

Nils Roth en Martin Ruland

Nils Roth runt een karaokebar in Berlijn die buitengewoon succesvol is voor Europa (6). Martin Ruland is kunstenaar en deeltijdverkoper voor een schoenenbedrijf, voornamelijk actief op beurzen, en in dit opzicht wordt zijn deeltijdbaai ook enorm beïnvloed door overheidsmaatregelen.

De heer Roth meldt dat zijn bedrijf op 14 maart moet sluiten. Op dat moment bestond de Green Mango Bar al 10 jaar zonder problemen. Het bedrijf is nog steeds gesloten en er is geen vooruitzicht op opening. De Senaat zou hebben gesproken over faciliteiten of openingen onder bepaalde hygiëneregels, maar details konden nog niet worden beoordeeld. Met name kon nog niet worden voorzien of een heropening op grond van de hygiënevoorschriften zelfs mogelijk zou zijn om de kosten te dekken.

In de afgelopen jaren heeft het bedrijf een jaarlijkse omzet van ongeveer een miljoen euro gerapporteerd. Op dit moment werken dertien mensen nog kortstondig voor Mr. Roth. De omzet neigt nu naar nul. Reserves die waren gespaard voor moeilijke fases zijn nu opgebruikt. Daarnaast heeft er onlangs een fiscale controle plaatsgevonden die met succes is afgerond.

Het bedrijf zou hebben gecontroleerd of Corona Aid Parts One tot Five in aanmerking kwam. Deel één was uitgesloten, deel twee was het noodhulpprogramma voor bedrijven met maximaal tien werknemers, en corona-steun drie was ook uitgesloten omdat het type bedrijf niet paste. Toen Corona Aid Four werd aangeboden, had het bedrijf zich aangemeld, zo vertelde de heer Roth, omdat deze steun betrekking had op culturele bedrijven, waaronder clubs. Vervolgens werd de definitie van een "club" overwogen.

In het karaokegezelschap is de gast zelf de uitvoerder, zei de heer Roth, en legde daarmee uit dat het zeker een bijdrage zou zijn aan het culturele leven van de stad. Het bedrijf zou dus slechts 25.000 euro aan steun hebben aangevraagd, ter dekking van de exploitatiekosten. Aangezien de sluiting de kosten heeft verlaagd, zou het geld misschien genoeg zijn geweest om de zuivere exploitatiekosten gedurende drie maanden te dekken. Maar na twee weken zou de weigering zijn gekomen. De "culturele bijdrage" zou er niet zijn, zei de afwijzing. Er was een verwijzing naar Corona Aid Five.

Deze vijfde steun had betrekking op horecagelegenheden. Een mogelijkheid zou zijn geweest om een terugbetalingssubsidie aan te vragen voor een lening die men eerder bij de KfW had moeten aanvragen. Zodra de lening was verstrekt, kon men de terugbetalingssubsidie aanvragen. In het geval van de onderneming zou een lening zijn goedgekeurd. Maar de heer Roth had niet de conventionele snelle lening met meer dan 3% rente aangevraagd, maar een lening met een meer normale marktrente van 1,04% in overeenstemming met de huisbank van het bedrijf.

Dan was er lange tijd niets gebeurd. Er zou alleen een e-mail zijn verstuurd met de mededeling dat er niets meer te doen was, dat de lening op een bepaald moment zou worden verwerkt.

Intussen had de onderneming advies gevraagd aan een juridisch adviseur en de belastingadviseur. Van daaruit werd aanbevolen om in beroep te gaan tegen de weigering om coronabijstand vier te verlenen, en het verzoek om bijstand vijf verder te behandelen.

Het bedrijf heeft toen echter gedurende meer dan vier weken niets meer gehoord over de twee gevallen. Als gevolg daarvan zou het bedrijf de vrijheid hebben genomen om de IBB te bellen om te informeren naar de status van de verwerking. De onderneming werd meegedeeld dat, zoals de zaken er op dat moment voor stonden, ook van Corona Aid nr. 5 geen hulp kon worden verwacht. Omdat de lening die de onderneming zou hebben aangevraagd niet DE lening zou zijn geweest die in overeenstemming zou zijn met steunmaatregel nr. 5 van Corona. Het bedrijf zou de normale, duurdere, snelle lening hebben moeten nemen om de subsidie te verkrijgen.

Om het afwijzingsbericht aan Corona Aid vier tegen te spreken, zouden slechts twee "niet-zeggende" e-

mails zijn ontvangen. In de eerste e-mail werd gezegd dat het bezwaar zou worden behandeld. In de tweede e-mail werd vervolgens uitgelegd dat Corona Aid 5 toch beter zou zijn voor het bedrijf. Bovendien zou men hebben gezegd dat men niet moet proberen een dubbele aanvraag te doen met betrekking tot een andere nieuwe corona-steun, die alleen via een accountant of een belastingadviseur kan worden ingediend.

De reserves van de onderneming zouden nu zijn opgebruikt en ondertussen zijn er advocaten geraadpleegd die zich bezighouden met insolventie. Zij zouden de onderneming hebben uitgelegd dat insolventie niet mogelijk zou zijn omdat de onderneming weer solvabel zou zijn door de lening uit te betalen. Dus nu zou het bedrijf weer geld hebben, maar allerlei schulden.

Het bedrijf zou dan ook contact hebben opgenomen met de verhuurder en, aangezien het gehuurde pand niet kon worden gebruikt, zou het een verlaging van de huur hebben gevraagd. Het bedrijf kon de geoormerkte lease "niet uitoefenen". Het enige doel van het gehuurde is het exploiteren van een karaokebar, en de bar mag niet geopend worden. Op dit moment wordt het risico waarschijnlijk alleen gedragen door de huurder als de overheid een bedrijf sluit om redenen die geen verband houden met het bedrijf.

De verhuurder zou bereid zijn geweest om de huurbetalingen uit te stellen. Maar dat zou de schulden van het bedrijf alleen maar groter maken. Aangezien de huurovereenkomst slechts voorziet in drie jaar en de KfW-lening een looptijd heeft van zes jaar, werd opnieuw contact opgenomen met de verhuurder. De verhuurder wilde echter niet met de directeur, de heer Roth, spreken, omdat hij te hardnekkig zou vragen om deelname van de verhuurder. Het gesprek zou dus hebben plaatsgevonden tussen de andere aandeelhouders en de verhuurder.

Tijdens de vergadering werd een aanbod aangekondigd met betrekking tot een vermindering en verlenging van het huurcontract met drie jaar. Na een week zou het antwoord gekomen zijn. In plaats van een verlenging met drie jaar zou echter slechts twee jaar zijn aangeboden, op voorwaarde dat de onderneming een huurverhoging van 80% vanaf 1.1.2021 zou aanvaarden.

Ter herinnering: sinds maart 2020 heeft het bedrijf geen inkomsten meer als gevolg van het

overheidsbesluit. Alleen de werknemers hebben een korte werktijdregeling gekregen. Er zou echter altijd een aftrek voor hen zijn gemaakt, bijvoorbeeld omdat het bedrijf geen horecabedrijf was. Daarom zouden de werknemers niet op vakantie hoeven te werken. Wat de dagen zou zijn geweest dat het bedrijf geld verdiende. De oppositie was echter succesvol.

Zonder arbeidstijdverkorting zouden nog een tiental marginaal tewerkgestelde werknemers en een tiental zelfstandigen voor de sluiting zelf moeten vechten om te overleven.

Tijdens de verdere discussie legde de heer Roth uit dat er duidelijk verschillende evaluaties van karaokebars zouden zijn, zelfs binnen Berlijn, van de ene wijk tot de andere. In zoverre dat in de ene wijk zingen als levensbedreigend is verboden, maar in een andere wijk wel is toegestaan.

Dr. Füllmich heeft toen gezegd dat de Duitse steun aan de bedrijven in de Verenigde Staten als genereus zou worden beschouwd, omdat in het geval van steun aan VW of Lufthansa deze als het ware op afroep zou zijn uitbetaald, zonder te vragen wat er met de winst van de afgelopen jaren is gebeurd. Niemand vroeg of de winst werd uitgekeerd of als bonus naar de bedrijfsleiding ging. Hij verwees naar het feit dat de onderneming, die in de commissie was geraadpleegd, al haar reserves had opgebruikt en tot op heden geen enkele steun had ontvangen, telkens op andere gronden.

De heer Roth legde vervolgens uit dat niemand de enorme bureaucratische rompslomp van de aanvragen, die tot nu toe geen succes hebben gehad, zou vervangen. Vervolgens legde hij uit dat al het andere uitgeput had moeten zijn voordat de aanvragen om steun werden ingediend. Met andere woorden, de kosten verminderen, uitstel krijgen van de belastingdienst, enz. Met betrekking tot het uitstel van betaling door het belastingkantoor wees hij erop dat deze elke maand moest worden verlengd. Elk verzoek om uitstel moest door de belastingadviseur worden ingediend en kost natuurlijk geld.

Dan, zei hij, zou het bedrijf een herinnering hebben ontvangen van het belastingkantoor. De omzetbelasting voor februari ten bedrage van 13.000 euro moest onmiddellijk worden betaald. Daarnaast hoopt de onderneming nu ook weer een adempauze te krijgen, want gelijkelijk is er geen geld meer.

Dan zou er een brief van de belastingdienst zijn gekomen dat de werknemers nu meer tijd hadden en hun belastingaangifte in de toekomst sneller konden indienen, en dat ze hun belastingaangifte voor 2019 tegen 23.09 uur zouden moeten indienen.

Het is nog steeds volstrekt onduidelijk of, wanneer en hoe het bedrijf opnieuw geopend kan worden met welke hygiëne-eisen, en of deze eisen überhaupt een succesvolle bedrijfsvoering mogelijk maken. Als bijvoorbeeld slechts een maximum aantal van 50 gasten wordt toegestaan, kan het bedrijf niet rendabel worden gerund. De heer Roth lichtte vervolgens enkele beperkingen toe als gevolg van hygiënemaatregelen die de activiteiten verder zouden beperken of onmogelijk zouden maken.

Op de vraag wanneer het bedrijf voorgoed zou moeten opgeven, legde de heer Roth uit dat er nog meer leningen mogelijk waren, maar dat het bedrijf deze niet wilde opnemen, hoogstens om van locatie te veranderen. Maar zelfs als het bedrijf nu onmiddellijk zijn activiteiten zou kunnen hervatten, rekende de heer Roth erop dat het na de heropening slechts langzaam zou terugkeren naar zijn normale activiteiten.

Martin Ruland

Toen begon de hoorzitting met Martin Ruland. Voorafgaand aan zijn presentatie legde hij uit dat er een studie was van de Technische Universiteit van de Duitse Strijdkrachten in München over het gevaar van het zingen of bespelen van blaasinstrumenten. Deze studie zou aantonen dat de grote catastrofe die het zingen zou moeten veroorzaken verre van aanwezig is. Deze studie zou hebben aangetoond dat de aërosolen in een klein gebied voor de mond zouden plaatsvinden, "als dat al het geval was".

De heer Ruland komt uit München, maar woont ook deels in Berlijn met zijn vriendin, die net als hij een zelfstandig musicus is. Hij verklaarde dat hij al 35 jaar zelfstandig musicus is. Hij heeft zowel in orkesten als in popbands gewerkt. Vijf jaar geleden begon hij een tweede activiteit als merchandiser voor een "barefoot shoe company" uit zijn regio. In dit tweede beroep is hij verantwoordelijk voor alle beursdata in heel Duitsland.

In beide beroepen is hij solo zelfstandig ondernemer, maar door overheidsmaatregelen zou hij sinds maart

in feite uit beide beroepen zijn verbannen. Aan de ene kant zijn er geen concerten, geen evenementen en aan de andere kant zijn er geen beurzen. Het enige geld dat hij op dit moment zou verdienen is in het thuishkantoor om de annulering van beurzen en de herplanning te organiseren.

De heer Ruland leeft sinds het begin van het "beroepsverbod" van de reserves, met inbegrip van de reserves die bestemd zijn voor pensionering. Tot nu toe zou geen enkele cent van de steun de heer Ruland hebben bereikt.

In de eerste plaats zou het moeilijk zijn om informatie te verkrijgen over wat men zou kunnen aanvragen en op welke gronden, waar men het zou moeten aanvragen en wanneer het geld zou aankomen. Bovendien zou het heel vaak moeilijk zijn geweest om deze steun in onduidelijke bewoordingen te krijgen. Het zou bijvoorbeeld onduidelijk zijn geweest of de steun belastbaar was, of de kosten van levensonderhoud ook gedekt waren en of men eerst alle eigen liquide middelen zou moeten gebruiken.

Deze gegevens zouden anders (afwisselend) in de aanvragen zijn vermeld. Vervolgens sprak de heer Ruland over de overbruggingstoelage, die in het begin nogal eens werd aangeboden. Het ging om de aanvraag voor 5.000 euro uit landengelden. Met de hulp van de federale overheid zou tot 9.000 euro mogelijk zijn geweest. Men had echter niet kunnen begrijpen onder welke voorwaarden tot 9.000 euro mogelijk zou zijn geweest.

Deze 5.000 euro zouden echter uitsluitend zijn toegekend voor "bedrijfskosten". De heer Ruland had toen zijn gederfde bedrijfsinkomsten ingediend met een aanvraag en ontving vier weken later een afwijzing. Er zou geen rekening worden gehouden met inkomensverlies. Hij wist echter dat er in andere gevallen wel betalingen zouden zijn gedaan. Vervolgens legde hij uit dat soloartiesten zelf de exploitatiekosten zouden vertegenwoordigen. Exploitatiekosten van een soloartiest zijn eten en drinken, zijn ziektekostenverzekering, auto, huur, etc.

Zijn vriendin in Berlijn zou de steun hebben gekregen, met de opmerking dat deze betalingen niet hoeven te worden terugbetaald. Maar de Focus zou hebben gemeld dat het verschilt van staat tot staat, en dat "ongerechtvaardigde betalingen" al worden teruggevorderd. Met andere woorden, als een beheerder de

kosten van levensonderhoud van een zelfstandige zou hebben erkend, zouden er nu al terugvorderingen zijn omdat alleen "exploitatiekosten" zouden worden gesubsidieerd.

Na enige tijd zou er theoretisch nog een overbruggingsgeld zijn geweest, dat via belastingconsulenten, accountants etc. zou moeten worden aangevraagd. Maar ook hier zou het alleen maar om bedrijfskosten gaan.

Kunstenaars in Beieren zouden een kleine extra optie hebben als ze fulltime in het artistieke veld zouden werken. Ze hadden elk 1.000 euro voor drie maanden kunnen aanvragen. Voorwaarde zou zijn geweest dat men lid was van het sociaal verzekeringsfonds voor kunstenaars, of een ander vergelijkbaar bewijs van het overwegend artistieke engagement.

Nu zou hij echter op 1.1.2020 uit het Fonds voor de Artistieke Sociale Zekerheid zijn gestapt, omdat zijn andere beroep de overhand had gekregen. Daarom had hij deze fondsen niet kunnen aanvragen.

De culturele sector in Duitsland zou goed zijn voor drie procent van het bruto binnenlands product. De culturele scène in Duitsland zou ongeveer vier miljoen mensen in dienst hebben. Dit zouden niet alleen de creatieve mensen zijn die op het podium zouden staan, maar ook assistenten, zoals geluids- en lichttechnici, roadies, cateraars. Deze groep mensen kon ook geen gebruik maken van de fondsen voor artistieke activiteiten.

De heer Ruland vertelde ons toen over een vriend van hem die de 5.000 euro had aangevraagd. Dan zou hij de drie keer duizend euro hebben aangevraagd. Deze aanvraag zou dan zijn afgewezen met het argument dat hij de vijfduizend euro al had ontvangen. Maar als hij de vijfduizend euro terugbetaalt, kan hij de drieduizend euro krijgen.

Toen meldde hij positief nieuws uit Baden-Württemberg. Zoiets zou daar zijn opgezet, vergelijkbaar met een onvoorwaardelijk basisinkomen. Dit was ongeveer 1.180 euro per maand. Mr. Ruland wist echter niet wat de details waren. Vervolgens legde hij uit dat een "onvoorwaardelijk basisinkomen", dat hij al jaren bepleitte, vooral in een situatie als de door de regering opgelegde stillegging, nuttig zou zijn.

De volgende reddingslijn zou nu Hartz 4 zijn, waar veel kunstenaars gebruik van zouden moeten maken. Immers, als de "Corona-steun" alleen voor "exploitatiekosten" zou worden goedgekeurd, waar zouden de zelfstandige solo-artiesten dan van leven?

Op de vraag of de normaliteit na de opheffing van het verbod weer snel te verwachten was, was de heer Ruland zeer terughoudend. Het is waar dat er dan geen gebrek aan perspectief meer zou zijn, maar omdat de mensen erg bang zouden zijn geweest en omdat het beschikbare inkomen zou zijn gedaald, zou een zeer langzame wederopbouw van de verwoeste markt moeten worden verwacht, zowel in de evenementensector als op de beurzen.

Dr. Füllmich wees er vervolgens op dat als gevolg van de overheidsmaatregelen niet alleen veel solo-zelfstandigen nu onder Hartz 4 zullen vallen, maar dat ook de belastingen die ze tot nu toe hebben betaald, van de staat zullen ontbreken.

De heer Ruland wees erop dat hij al een vermeende vereenvoudigde aanvraag voor Harz 4 naar hem had laten sturen, maar dat hij vervolgens moest vaststellen dat de aanvraag helemaal niet "vereenvoudigd" zou zijn, maar wel zou overeenkomen met het gebruikelijke horrorscenario van een Harz 4-aanvraag. Een vriend in Berlijn zou in de derde poging een echt vereenvoudigde aanvraag voor Hartz 4 hebben ontvangen. Dit zou te wijten zijn aan een bediende die haar weg weet.

Vervolgens meldde hij dat niet-gouvernementele organisaties zoals de Gema in verschillende gevallen kleinere eenmalige bedragen als overbruggingssteun hadden verstrekt.

Toen vertelde hij me over een familie van kunstenaars die vrienden waren. De vader gaf op de muziekacademie deels in de klas les, deels online vanuit huis, wat leidde tot een constante heen-en-weer relatie. De vrouw had haar baan als muzikant verloren en probeerde thuis voor de twee kinderen te zorgen of vervangende lessen te geven, terwijl de helft van het inkomen verloren was gegaan. Door de enorme belasting van de vader in deze situatie zou hij zijn ingestort en op de eerste hulp zijn beland.

Vervolgens meldde de heer Ruland dat de organisatoren van de concerten de musici vragen om drie keer

per dag hetzelfde concert te spelen, niet één keer in de avond, maar vanaf de middag, telkens met een derde van het publiek. Uiteindelijk zouden ze minder loon krijgen dan ze oorspronkelijk bedoeld hadden om een keer te spelen. Maar de muzikanten zouden blij zijn als ze deze kans kregen.

Op dit moment zou er geen planningszekerheid zijn voor heel 2021 omdat alle organisatoren zich zouden inhouden. De heer Ruland meldde dat de staat in één geval in Beieren subsidies voor geannuleerde evenementen had geannuleerd, zodat er geen annuleringskosten aan de kunstenaars konden worden betaald.

Dr. Füllmich vroeg opnieuw of hij goed had begrepen dat het niet alleen moeilijk zou zijn om de bureaucratische hindernissen te overwinnen om überhaupt steun te krijgen, maar ook om uit te vinden hoe men zich correct moet gedragen, d.w.z. hoe een hygiëneconcept dat in acht moet worden genomen, eruit moet zien. Dat is bevestigd door beide getuigen.

Beide getuigen leken welbespraakt en geïnformeerd, en Dr. Füllmich merkte op wat mensen die minder assertief waren, zouden doen. De heer Ruland rapporteerde vervolgens hoe hij met zijn trommel op protestbijeenkomsten in Beieren had opgetreden. De districtskantoren zouden verantwoordelijk zijn geweest voor deze bijeenkomsten. "De afdeling strafrechtelijk onderzoek belt om te vragen of het een "goede zaak" is."

Er zouden districtskantoren zijn geweest die geen probleem hadden met de demonstranten en het publiek dat samen zong. Bij een ander districtskantoor zou het plotseling onder de voorwaarden van de vergunning zijn, "zingen is verboden".

De heer Ruland zou dan op dit evenement hebben gezongen omdat de laatste vergunning van de organisator zou hebben gezegd "samen zingen is verboden". Daarom zou hij er terecht van uit zijn gegaan dat alleen zingen toegestaan zou zijn. Een politieagent zou het zangverbod echter zeer serieus hebben genomen en de organisator hebben gedwongen hem, de zanger, van het podium te halen terwijl hij aan het zingen was. Later zouden de politieman en het districtsbureau zich echter hebben verontschuldigd. Alle deelnemers aan de hoorzitting hebben hun lof uitgesproken voor deze verontschuldiging.

In antwoord op de vraag van Dr. Füllmich of een getroffen(e) in deze situatie agressiviteit zou ontwikkelen, legde de heer Roth uit dat hij het vertrouwen in de Duitse staat had verloren. Vervolgens deed hij verslag van de berichtgeving in de media over de KfW-leningen, waarin stond dat de staat voor 100% aansprakelijk zou zijn voor de leningen, en over de realiteit van de situatie. "En opeens staat er: "Ja, wacht eens even, als je een lening aanvraagt, dan moet eerst de aansprakelijkheid voor deze lening worden opgehelderd", en de aansprakelijkheid gaat naar de private sfeer. Dus we zijn eerst particulier aansprakelijk voor de lening."

Voor het bedrijf van de heer Roth was de aansprakelijkheidssituatie zodanig dat elke partner persoonlijk aansprakelijk moest zijn voor de lening op basis van zijn aandelen. De aansprakelijkheid van de staat kwam pas op het allerlaatste moment. In het geval van een snelle lening was deze verplichting 100%, waardoor de rente daar hoger zou zijn. Maar de staat zou de aansprakelijkheid alleen dragen als de partners in privé-insolventie zouden gaan. Bij de normale rentedragende lening zou de staat slechts 90% van het aansprakelijkheidsrisico dragen als de partners in een particuliere insolventieprocedure zouden terechtkomen.

Mevrouw Fischer wees erop dat de insolventieaanvragen pas vanaf 1 oktober weer kunnen worden verwacht, aangezien ze tot die datum wettelijk zullen worden opgeschort. Dr. Füllmich legde uit dat kleine en middelgrote ondernemingen voor 65 procent van de banen in Duitsland zouden zorgen en dat veel van deze banen door de overheidsmaatregelen zouden worden getroffen zonder voldoende bescherming, zoals de grote ondernemingen.

Dr. Hoffmann wees erop dat het bedrijf van de heer Roth een gezonde onderneming zou zijn geweest. Het zou helemaal niet gebruikelijk zijn om na twee jaar in de avontuurlijke gastronomie in het zwart te staan. De heer Roth legt uit dat hij met de jaarrekening van februari al 217.000 euro aan omzet heeft opgehaald. Dit zou een verdere stijging van de inkomsten hebben betekend. In het verleden zou er elk jaar een stijging van de omzet en de winst zijn geweest. Daarom zou drie jaar geleden een ander bedrijf in de evenementensector zijn opgericht om uit te breiden. Ook daar zou alles nu tot nul zijn gereduceerd.

Vooruitzichten

In het volgende deel wordt de ondervraging van getuigen afgerond en volgt een gesprek met het voormalige hoofd van de afdeling economie Heinz Kruse uit Hannover.

Bronnen:

1. <https://kenfm.de/corona-untersuchungsausschuss-teil-1-von-jochen-mitschka/> und
<https://kenfm.de/corona-untersuchungsausschuss-teil-2-von-jochen-mitschka/>
2. <https://kenfm.de/corona-untersuchungsausschuss-teil-3-von-jochen-mitschka/> und
<https://kenfm.de/corona-untersuchungsausschuss-teil-4-von-jochen-mitschka/>
3. Zusammenfassung Teil 5:
<https://kenfm.de/corona-untersuchungsausschuss-teil-5-von-jochen-mitschka/> Video:
<https://corona-ausschuss.de/sitzung3/>
4. <https://corona-ausschuss.de/sitzung4/>
5. <https://corona-ausschuss.de/sitzung5/>
6. <https://greenmango24.de/>

+++

Met dank aan de auteur voor het recht om het artikel te publiceren.

+++

Beeldbron: ©OVALmedia

+++

KenFM streeft naar een breed spectrum aan meningen. Opiniëartikelen en gastbijdragen hoeven niet de mening van de redactie te weerspiegelen.

+++

Vind je ons programma leuk? Informatie over verdere ondersteuningsmogelijkheden vindt u hier:

<https://kenfm.de/support/kenfm-unterstuetzen/>

+++

Nu kunt u ons ook ondersteunen met Bitcoins.

BitCoin-adres: 18FpEnH1Dh83GXXGpRNqSoW5TL1z1PZgZK